

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.
 REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.
 Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.
 Telefon № 129, telefon drukarni № 685.
 Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.
 Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadano za wiersz petitowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub.
 Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop.
 Ogłoszenia na 1-iej str. o pożycz. państw. za wiersz pet. lub jego miejsce 1 rb.
 Reklamy za wiersz petitowy lub jego miejsce 40 kop.
 Nekrologi za wiersz petiwa lub jego miejsce na 1-iej str. 50 k., po tekście 30 k.
 Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
 Ogłoszenia zwozajane miejscowe za wiersz petiwa lub jego miejsce 10 kop.
 Ogłoszenia zwozajane za miejscowe za wiersz petiwa lub jego miejsce 20 kop.
 Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najniższe 40 kop.
 Paszki i prace 3-krotne ogłoszenie 20 wyrazów 1 rb.
 Ogłoszenia w niedzielny Numerze o 25% drożej.
 Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odsłuszenie do domu 10 kop. miesięcznie.
 Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
 Rękopisy — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenie przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metz i S-ka, Wielka 38, telefon № 896. Po godz. 6-iej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 3.

Numer pojedynczy 5 kop.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy 5 kop.

Kinematograf „BRONISŁAWA” w sali „Lutnia”
 Prospekt S-to Jerski № 8, telef. 1161. 1445

D. 5, 6 i 7 maja 1912 r. Nowy urozmaicony program!
 Morze na brzegów Rapallo i Ronelli góry w południowej Szwajcarii (z natury).
 Córka naszego wieku, melod. w 1 cz. — Oko za oko, dr. w 1 cz.
 Przebrana miss, komedia. — Szczęście było tak blisko, komiczny.
 Nad program:
 „Jak wony żenychalysia”, komedia — wodewil w 1 akcie.
 Początek: w sobotę i niedzielę o godz. 5; w poniedziałek o godz. 6-iej.

Kinematografia E. A. i A. M. Aleksiejenko

„Jak wony żenychalysia”, komedia — wodewil w 1 akcie.
 Początek: w sobotę i niedzielę o godz. 5; w poniedziałek o godz. 6-iej.

W KOŁOSALNYM WYBORZE **OBICIA** Wyjątkowa sprzedaż **OBIC** „Gerke i S-ka”
 Materje na meble. Linoleum. Dywany. Chodniki. 32500
 w Uniwersalnym Magazynie **L. ZAŁKIND, Wilno, Wielka 73.**

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY **SEREBRINA, ul. Wielka 20.**
 Podaje do wiadomości ogółu, że od dnia dzisiejszego wszyscy fotografujący się otrzymują **bezpłatnie** przy obstatunku 3-ech fotografii — 3 dodatkowe, 6-ciu.
 Na żądanie, zamiast bezpłatnych fotografii dodatkowych, może się fotografować jeszcze jedna osoba na osobnej kartce i bez żadnej dopłaty. **Ceny nie są podwyższone.** 30565

TEATR POLSKI pod dyr. **Br. Oranowskiego.** (W ogrodzie po-Bernardynskim).
 Dzisiaj, w sobotę:
„HRABINA”
 opera w 3 aktach, muzyka St. Moniuszki, słowa Wł. Wolskiego.
 Jutro o 2 pp. „Słuby pannieńskie” (ceny do poł. niż.), wiecz. „Halka”.

OGRÓD BOTANICZNY dyr. **I. A. SZUMANA.** Telefon 354.
SALA KONCERTOWA: **OGRÓD I SCENA OTWARTA.**
 Dzisiaj w ogrodzie: **Wzlot M. Tochalskiej.**
TANIEC KOMICZNY W PRAWIDNA.
TRUPA FORTUNA.
 Początek zabawy o godz. 6-iej pp.

Oddział Wileński Ligi Przeciwgruźliczej
 podaje do wiadomości osób zarządzających rejonami przy sprzedaży „Białego kwiatka” w dniu 8-go maja, że wydawanie skarbonek, koszyczków i kwiatów odbywać się będzie codziennie od 4 do 8 maja od godz. 2 do 6 wieczór w lokalu B. Hejmana, przy ul. Wielkiej d. № 66.

Fabryka POMP, 43 wyższe nagrody. w Pruszkowie, st. dr. z Warsz.-Wied.
Sikawek, JÓZEF TROETZER i S-ka Biuro w Warszawie
 Narzędzi ogniowych. egzyst. od 1842 r. ulica Hr. Berga 2.
 Aparatów asenacyjnych. **Całkowite urządzenia straży ogniowych.** 20799

Bardzo pożyteczny produkt z **CASCARASAGRADA**
„CASCARINE C¹²H¹⁰O⁶ LEPRINCE”
 WSKAZANIA: stałe zatwardzenia, choroby wątrobiane; jako środek antyseptyczny dla organów trawienia; przy zatwardzeniu w okresie ciąży i karmienia; przeciw kamieniom żółciowym. Zależy się zwykle w pigułkach: 2 pigułki po jedzeniu lub przed użyciem się na spoczynek. — Skład główny: 62, rue de la Tour Paris. — Składy we wszystkich aptekach i składach materiałów aptecznych. 28182

BRISE DE MAI
 AUGUST ULTRA PERSISTANT
ED. PINAUD, PARIS

Dr. A. KOGAN
 wznowił przyjęcia chorych.
 Ul. Trocka 3, dom Żuka, mieszk. 3. 32090
SANATORJUM D-ra SOLMANA
 Warszawa, Al. Szucha 9. 1762
 Chirurgia. Choroby kobiece. Pobyt i opatrunki: 3—7 rb. dziennie. Ambulatorjum 12—1 pp.

Szanownemu konwentowi „Polonia” w Dorpacie i wszystkim Kolegom, w szczególności zaś pp. Bohdanowi Węclawowiczowi i Włodzimierzowi Griliczowi za zajęcie się gorliwie i pełne serca eksportacją...
Tomasza Wańkowieza
 zasłany gorące podziękowanie
Rodzice i siostra.

znihiłować prawie większość Rady. Najgorętsze rozprawy toczyły się przy artykułach, w których mówiło się o kulturalnych prawach „inorodców”. Art. 9 projektu traktował o programie nauki w szkole początkowej, art. 15 o wykładzie religii w języku ojczystym, art. 16 wreszcie o używaniu języka ojczystego uczniów, jako pomocniczego przy wykładach.
 Art. 9 był przez komisję Rady państwa sformułowany w ten sposób, iż wśród przedmiotów, mających być wykładanymi, język ojczysty dzieci nie należących do narodowości rosyjskiej nie był wymieniony wcale. Dalej bezczelność nacjonalistyczna iść już nie mogła. Protestowali przeciwko niej p. Horwatt i p. Szebko i osiągnęli tyle, że wreszcie na wniosek Stiszyńskiego postanowiono w „okreęgach warszawskim, wileńskim i kijowskim” zostawić przynajmniej dziś obowiązujące pod względem wykładu języka miejscowego przepisy.
 Art. 15, który opiewał, iż w 9 guberniach zachodnich, w gub. kurlandzkiej, lubelskiej, siedleckiej i suwalskiej religia wykładana ma być uczniom mało- i białoruskim po rosyjsku, litwinom po litewsku, Łotyżom po łotewsku, zapomniał o istnieniu polskich dzieci i polskiego języka zupełnie. Przypomnieli o nich Izbie pp. Meysztowicz i Szebko, z których pierwszy zgłosił poprawkę, by artykuł 15 uzupełnić słowami „i polakom po polsku”. Religia wykładana się w większości uczniów w ich języku ojczystym, mniejszości także, o ile na to znajdują się środki pieniężne. Narodowość uczniów określa się według języka, używanego w rodzinie, stosownie do wskazówek ojca, lub opiekuna”. Poprawka ta przyjęta została po żywej utarczce... bez ostatniego jednak jej ustępu. Samo określenie narodowościowego nacjonalizm boi się jak ognia... Naprawdę pos. Meysztowicz w zwycięży, ale przekonywającej przemowie najszerzej właśnie motywował konieczność zerwania z dotychczasowym sposobem ustalania narodowości przez organy administracji, twierdząc, iż „niepodobniestwem jest wszak wdzierać się do rodziny i za pomocą sposobów policyjnych określać język rodziny dziecka...” Ten pogląd, tak zdaje się słuszny, uznania w Radzie państwa nie znalazł... Urządnicy i przystawki będą więc w dalszym ciągu zaliczali do rosjan kogo im się podoba... tym razem za aprobatą najwyższej Izby prawodawczej, Izba ta wogóle jednak nie ma zbyt wielu skrępowań. Najlepszym tego dowodem stanowisko, jakie zajęła wobec art. 16 ustawy szkolnej... W redakcji komisji brzmiał on: „w miejscowościach, gdzie dzieci nie mówią po rosyjsku, dopuszczalnym jest w nauczaniu używanie języka ojczystego uczniów w pierwszym, a jeżeli zajdzie potrzeba i w drugim roku nauki”. Nie było to zadużo, a jednak większość Izby prawa języka rodzinnego dzieci uznała tu za słuszną jeszcze bardziej uszczuplił. Przepady poprawki hr. Wielopolskiego i Szebki, usiłujących wytrącić prawo używania w Królestwie języka polskiego, jako wykładowego, przynajmniej przez pierwsze dwa lata, przeszedł natomiast wniosek ks. Obolenskiego, redukujący używanie języka ojczystego do pierwszego tylko roku nauki i to jedynie jako pomocniczego... Tak się sprowadza powoli do zera piękne nadzieje 1905 roku.

Przy wyżej wymienionych artykułach projektu szkolnego wyprzedziła też sprawa języka mało- i białorusinów. W tej kwestji troskliwy o Rosję jednolitą p. Pichno wniósł aż trzy poprawki. Przeszła z nich ta, w której skonstatowano, że ludność mało- i białoruska nie uważa się za „innojęzyczna...” ergo ma dla niej w szkole istnieć tylko język rosyjski. Dziwna rzecz, że jednocześnie usiłuje się ludność te obdarzyć jej własnym językiem w kościele. Szczególna niekonsekwencja... Ale o konsekwencję tu nie idzie niestety. Idzie tylko o cel... ten sam zawsze.

Szkolnictwo w Radzie Państwa.
 Dział właśnie Rada państwa przyjęła w ostatniej sesji projekt organizacji szkół początkowych: niższych i wyższych. Projekt ten, stanowiący jedną z niewielu zasług III Dumi, dostawczy się na polityczny warsztat Izby wyższej prerobiony został tak bardzo, iż to, co zeń zostało, do tego stopnia dalekiem jest od ziszczenia potrzeb istotnych, że bardziej liberalne żywioły Rady państwa zdecydowały się głosować ostatecznie za odrzuceniem nowej ustawy w całości... Że jednak liberalne żywioły się w Maryjskim pałacu, rzecz prosta, w mniejszości projektu szkolny, spreparowany przez reakcyjnych prawodawców, powiększył ilość tych praw, jakimi obecnie czasy zastoju i wstecznicstwa obdarzają Rosję.
 Projekt szkolny w tej formie, w jakiej był wyszedł z Dumy, miał pewne zalety bardzo ważne. Uznawał szerokie prawa języków ojczystych w niższych szkołach początkowych, wyzwał szkoły wiejskie poniekąd z pod wpływów Synodu i powiększał udział instytucji społecznych (względnie samorządowych) w zaopiekowaniu szkolnictwem. Wszystkie te trzy punkty projektu najważniejsze zaatakowała i potrafiła

Celem swym reakcyjna większość Rady nie sprzeniewierzyła się i wprowadzając jakąś dziwną kombinację oświatowo - duchową do samej opieki nad szkołami, której wynikiem będzie jednak, utrwalenie wpływu prawosławnego kleru na szkolnictwo — celom swym pozostała wierna i nie zgadzając się na sposób meldunkowy przy zakładaniu szkół i eliminując ile można pierwiastek społeczny z rad szkolnych na korzyść pierwiastku biurokratycznego. Wszystko to były uchwały dla rosyjskiej Izby wyższej charakterystyczne. Ze Izba ta zniósła przyjęty w Dumie przymus nauczania (choć na zasadzie postanowień gminnych tylko) to może nawet lepiej. Ciekaw bowiem być może obowiązek uczenia się dla polskiego dziecka na przykład w szkole, ignorująca jego zdolności pojmowania jedynie w swej odcyżystej mowie. Do takiej szkoły zastosowany przymus zrodzić by mógł nie jedną Wrześnię... Słusznie więc hr. Wielopolski wypowiedział się przeciwko nauczaniu obowiązkowemu. Tyle co do szkół niższych...
 Szkoły ludowe wyższe, odpowiadające nieludwie progimnazjum, co w rodzaju niemieckich Bürgerschule, mniejsze wywołały już w Radzie państwa spory. Choćby dlatego, że sprawa językowa w programie ich została rozstrzygnięta jednym ciecikiem — wszystko wykładane musi być po rosyjsku rzecz prosta. Jednak język ojczysty i religia w nim wykładane obronione zostały. Nie udało się natomiast zwolennikom ciągłości w nauce szkolnej skłonić Izby wyższej do uchwalenia, iż wychowawcy wyższych szkół ludowych mogą bez egzaminu wstępować potem do gimnazjum. Przeciwno temu zaoponował kategorycznie p. Szwarz i znalazł posłuch. Są bowiem tacy, którzy sądzą, iż szkolnictwo ludowe powinno być czemś samem w sobie, nie przedślonkiem konieczności do pchania się wyżej konieczności, są i tacy, co lekają się „wtargnięcia do szkoły średniej ulicy...” Jedni i drudzy sprawili, iż i ten punkt w projekcie Dumy wykaszowany został. Więc może w komisji pojednawczej projekt pochowany zostanie zupełnie?... Byłoby to najlepiej... ale komisje pojednawcze są dziwnie kompromisowe.

W. B—ski.
 Petersburg 2 (15) maja.

Przed wyborami.
 Agitacja wyborcza w Mińsku.
 Jak donosi nasz korespondent miński, „Mińskie Słowo” bezustanku nawołuje do niewybijania pod żadnym pozorem ani jednego polaka na posta do IV Dumy. Wyborcy rosyjscy, którzy dadzą głos za polakiem, to albo „świadomi zdracy sprawy rosyjskiej”, albo też tak krańcowi ignoranci, że nawet nie pojmują jak dalece polacy są usposobieni wrogo względem Rosji i jej najlepszych synów, skoro nawet takiego męża stanu jak hr. W. Bobryński, nie umieją uszanować.
 Z miasta na wyborców chcą wyjść, wedle wiarogodnych informacji, pp. Sorniew, marszałek powiatowy, syn Stryczko, introligator Niekrasow, działacz specjalista na poli szczytowania nienawiści wyznaniowych, oraz Pawski, protejer i administrator „eparchii” na czas choroby archiereja.
 Wszyscy ci kandydaci, naturalnie, pragną dostać się i do pałacu Taurydzkiego, choć p. Pawski wypiera się tego oficjalnie. Czy jednak i trzem innym udało się pozyskać mandat, to wielkie pytanie, bo zdaje się, że nawet w razie dojścia do skutku jakiegoś porozumienia pomiędzy tutejszymi staro- i młodocjonalistami, kompromis na punkcie tych osobistości jest mało prawdopodobny.
 Kulturalniejsze żywioły rosyjskie z miasta, jak słychać też krzątają się około nadania pewnego, przyzwoitego niż przy ostatnich wyborach kierunko biegowi rzeczy. Z tej strony kan-

dytatury nie zostały jeszcze bliżej określone.
Na Chełmszczyźnie.

Duchowieństwo prawosławne w Chełmszczyźnie już rozpoczęło przygotowania do wyborów. Na zjazdach parafjalnych zapady uchwały, aby obrąć ponownie ep. Eulogiusza, prztem jeśli do tego czasu będzie urzędowanie utworzona gubernia chełmska, to aby inni kandydaci na półów byli wybrani koniecznie z pośród stronnictwa nacjonalistów lub prawicowców. Ze śmiercią adwokata Spolitaka, który był przywódcą ukraińców chełmskich, duchowieństwo nie obawia się wysunąć kandydaty ze strony ukraińców, którzy nie mają po Spolitaku następcy.
 Śród duchowieństwa istnieje jednak obawa, że w razie utworzenia gub. chełmskiej przy obecnej ordynacji wyborczej z gub. tej poza Eulogiuszem może przejść dwóch polaków, jeśli jakieś specjalne przepisy nie zabezpieczą praw rosjan.

Interpelacje lewicy.
 We wtorek w komisji interpelacyjnej rozważano interpelacje lewicy o udziale administracji w zbliżającej się kampanii wyborczej. W sprawie pierwszej interpelacji o nadaniu gubernatorom prawa wydawania obowiązujących postanowień w trybie wzmocnionej i nadzwyczajnej ochrony zgromadzonego materiału, że wybrano specjalną podkomisję.

WOLNA TRYBUNA.
W sprawie spadkobrania dzieci.

W ostatniej zimowej kadencji Izba prawodawczej, prawica rosyjskiej Rady Państwa, do której przylgali się członkowie innych frakcji i większość (sześciu) naszych posłów z Litwy i Rusi — uchyliła uchwałę Dumy Państwowej o równym spadkobranii dzieci i wydzieliła córkom w dziedzictwie po rodzicach stanu ziemianńskiego część siódma. Gdy wieść o tem doszła do kraju i posłowie nasi — dwóch wyjąwszy — okazali się zwolennikami nierówności dzieci w dziedzictwie, wielu słuchających przejęło zdziwienie, a potem ogarnął silniejszy od zdziwienia wstyd. Więc nie dorosliśmy jeszcze w tej kwestji do sprawiedliwości społecznej! Nie, podobno nie dorosliśmy, albo przynajmniej takie jest zdanie sześciu przedstawicieli naszych w Radzie Państwa, których obecna kadencja wydzignęła na naszych seniorów. Czy mają słuszność seniorowie nasi? Każda kwestja, obciążająca niezliczone jednostki, warunkująca byt tysięcy rodzin, winna być rozważana przez społeczeństwo i każda kwestja społeczna ma poniekąd dwa oblicza: zasadnicze (wieczne) i czasowe i pod tymi dwoma punktami widzenia badana być winna.
 Wejrzawszy na wspólnie motto filozoficzne i moralne: „Leges legum sunt!” (są prawa dla praw), które się z wysoka promienie w każdą, prawem kodeksowym określono kwestję, możemy wejrzeć w samą głęb praw dziedziczenia. Co nam ta głębia ukaże i pojęć ludzkich powiada?

Prawo przyrodzone nie czyni różnicy między dziećmi. We wszystkich nie zdzieczalonych narodach ziemi, rodzice jednostajnie kochają tak synów jak córki. Chrystjanizm tembardziej ładnych różnie wartościowych między dziećmi nie widzi, a w prawie milości bliźniego, między bliźnimi placi nie zna. Moralne więc, czyli zasadnicze powody do cenięcia i raczej synów jak córki, stąd więc do obdziałania tych ostatnich skrawkiem własności rodzicielskiej, a co za tem idzie skrawkiem wolności ludzkiej — nie istnieją. Skąd tedy wytworzyły się w świecie różnice prawne, prowadzące do osłabiania słabszych, do wzniesienia mocniejszych — ku tem większemu nie to szczęściu, ale cierpieniu ludzkości? Wytworzyły się z niedoskonałości ludzkiej, z surowości

przewodzącej, której ludzkość, mozo-
 lnie postępująca naprzód, z wielkim
 trudem i pracą się pozbawia i różni-
 ce takie, o ile przeciwnie zasadom
 moralnym a w różnych stosunkach
 społecznych zachodzące, niezem in-
 nem nie są jak zbytkiem pierwotno-
 ści ulomnej i przyzycię.

Dłaczego więc postawie nasi u-
 ważali za potrzebne wespierać się
 w kwestji dziedziczenia na niespra-
 wiedliwość? Czy powodowało ich
 do tego owo *czasowe* oblicze kwestji,
 chwila obecna, wymagająca rzeko-
 mo ofiary czyjejs, dla tem lepszego
 powodzenia sprawy publicznej w
 kraju naszym?... Czyżby tylko?..

Bardzo złożone są motywy cy-
 now ludzkich, wiec i motywy stano-
 wienia praw, tak jak bardzo złożo-
 ną jest natura ludzka. Stan posiadania
 — jest to motyw ogólny, który
 wszystkich, którzy coś posiadają, z
 wyjątkiem nielicznych ludzi zapar-
 tonych w zasady i w ideal i przez
 to widzących społeczeństwa w byt
 coraz wyższy i lepszy — a takich w
 danej kwestji społecznej mieliśmy
 dwóch tylko: czcigodnego prezesa
 Koła posłów do Rady Państwa z
 Litwy i Rusi i równie godnego czi-
 go towarzysza. Stan posiadania
 jest ową przewygodną pozycją, któ-
 rą zajmują ją w żaden sposób
 porzucić nie ma ochoty. Błogo jest
 posiadać wiele i zasiadać na wyży-
 nach! — Dlatego polityk, ogólny
 argumentami stanu posiadania,
 więzi i dręczący cudze kraje, dlatego
 właściciel kopalni — niema oczu i
 uszu na rzeczywiście biedę górnik;
 dlatego członek angielskiej izby
 wyższej, ciągnie strunę *veto*, słusz-
 nie czy niesłusznie, aż mu w rękach
 pęknie, dlatego... Jesteśmy w pobli-
 zu roztrząsanej kwestji. Zastrzegam
 się, że szanuję prawo posiadania ja-
 ko prawo własności, ale posiadania
 sprawiedliwego.

Skupienie posiadania lub władzy
 w rękach niewielu, dobre, konieczne
 nawet było w czasach, gdy się for-
 mowały społeczeństwa, gdy tylko
 warstwy wyższe, a śród nich wyła-
 cznie mieszkający odczołone były
 promieniami oświaty — widzieli
 drogi i cele, a tłumy całe pogrążone
 były w ciemnościach. Dziś jednak
 stan taki uległ radykalnej zmianie.
 Oświata rozlewa się na wszystkie
 stany, ogarnia plecie obie, zaczyna
 docierać do nizin, a polityka pospie-
 sznie wyzwa do działania nieraz
 takich nawet przedstawicieli, np. z
 ludu naszego i rosyjskiego, w gło-
 wach których jest jeszcze zupełnie
 ciemno. W tym nowożytnym stanie
 społeczeństw, przywileje jednostek
 lub grup, jeśli zachodzą w warstwie
 oświeconej, krepując w rozwoju i
 działaniu społeczeństwu inne oświec-
 one grupy tejsze warstwy — przy-
 wileje takie stają się nadużyciem.
 Pożyteczne dla jednostek, jak w tym
 razie dla marnej — bo nie na zas-
 łudzie i pracy opartej — sławy *rodów*,
 stają się szkodziwymi dla *narodu*,
 utrzymują ważne działy życia spo-
 łecznego w stanie zastojny, pełni i za-
 cofania, w takim mniej więcej,
 w jakim byliśmy niedawno na większą
 skalę, ongi, przed owym pięknym
 rokiem 1858, kiedy uwolnienie i u-
 właszczenie włościan nie było jesz-
 cze czynem i kiedy w tej kwestji
 górny porryw, duch wielkiej zasady
 i ideału porwał przodków naszych
 na sam przód, na czoło wielkiego
 państwa, w sprawie jego postępu i
 społecznego rozwoju.

Stan obecny kwestji spadkobran-
 ia córek w naszym kraju Litwie i
 Rusi wskazuje, wedle rozumienia
 spiszanej, na ów szkodziwy zastój
 i spowolnienie, mimo posunię-
 cia cyfry siedem, na miejsce cy-
 fry czterdzieści. Jest to z pewną mo-
 dyfikacją przedłużenie dawnego
 stanu rzeczy. A wysuwana mocno na
 przód owa „korzyść” publiczna z u-
 przywilejowania jednych dzieci w
 dziedziczeniu kosztem drugich? Czy
 można ją lekceważyć? Śmiem od-
 owiedzieć na to drugim pytaniem.
 Czy zupełnie problematyczna w po-
 łożeniu naszym (przy kurjach narodo-
 wościowych), a nawet w każdym
 razie, korzyść z nieco licniejszego
 politycznego cenzusu może wynag-
 rodzić wielkość szkody moralnej i
 społecznej z opóźnienia reformy, do
 której społeczeństwo dorosło? A je-
 śli dorosło, co się powszechnie za-
 uważyło, czy wolno wtedy wyda-
 wać własnemu społeczeństwu niezau-
 słuzone przezeń *testimonium pau-*
peratis?

Był czas, przez lat z górą czter-
 dzieści, bardzo ciężkich dla kraju
 naszego warunków, kiedy nie wolno
 było żadnym miejscowym żywiom
 wyznania katolickiego nabywać
 ziemi, a wolno ją było sprzedać ty-
 lko na pohybel. Wtedy równe działy
 między dziećmi, zmusiłyby nie je-
 nego do sprzedania ziemi na zatra-
 tę i wtedy, jak dopływ świeżego po-
 wietrza do pluc ciężko chorych, pra-
 wo sprawiedliwe, mogło być
 szkodziwe. Dziś warunki się zmieni-
 ły. Przy dobrej woli i rozwinięciu
 życia obywatelskim *moglibyśmy*
 ani kawaleczka ziemi nie puścić w
 obce ręce. *Dłaczego jest przeciwnie?*
 Dlaczego Bank Włościański zbiera
 u nas obfite żniwo ziemi i nie dla
 naszych włościan? Dlaczego to tu to
 ówdzie, najczęściej cichaczem, jak
 we wzrastającej z wolna powodzi,
 obrywa się kawał ojczyznej ziemi i
 tonie w przepaściach? — Bo za ma-
 ło dusz, za mało serc, za mało rąk
 naszej ziemi strzeże. I w takiej wła-
 cności chwili odsunie kobiety —
 córki, siostry i obywatelki od mo-
 żności posiadania i bronięcia na ró-
 wni z bratem tej ojczyznej ziemi, sta-
 je się przepisem prawnym równie

przeciwem wrodzonemu uczuciu
 sprawiedliwości, jak sprawie naro-
 dowego samozachowania.

Ze przywileje synów w sprawie
 dziedziczenia, w łonie naszej klasy,
 mianowicie wielkoziemiańskiej, by-
 najmniej nie sprzyjają zachowaniu
 ziemi i samozachowaniu narodowe-
 mu — na to życie dostarcza smut-
 nych dowodów nad miarę. Podobno
 tak się dzieje i wtedy, gdy jaki oby-
 czaj lub przywilej staje się w danem
 społeczeństwie przyzyciem moral-
 nym i zagradza drogę idom zdrow-
 szym i żywniejszym. Kraj nasz
 Litwa i Rus, w całości 9 gubernij
 wzięty, jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa
 i Rus, w całości 9 gubernij wzięty,
 jest krajem niedostatecznie
 rozwiniętym rolniczo; wszyscy to
 wiemy, i wiemy, że nieużytków w
 nim dużo, nieużytków takich, z któ-
 rych nielada użytki umiałby uczyni-
 ć i żywniejszym. Kraj nasz Litwa

ZYGMUNT NAGRODZKI w Wilnie

POLECA:

Motory i lokomobile ropowe Bolindera, tania, prosta i bez żadnych kaprysów siła mechaniczną do poruszania młynów, tartaków, młocarni tudzież różnych innych maszyn rolniczych i przemysłowych

MŁYNY PATENTOWANE „PLANETA“

(fabryki inżyniera Struka)

obracaającym się na kulach stalowych kamieniem dolnym. Odnaczą się nader wielką wydajnością młki przy stosunkowo małym zużyciu siły. Bardzo łatwe do obsługi.

Młyny szwedzkie „EKONOM“

(FABRYKI „WESTEROS“)

obracaającym się kamieniem dolnym, znakomite młyny przenośne na potrzeby własne większych gospodarstw rolnych lub mniejszych zakładów młynarskich.

Młocarnie czyszczące i zwyczajne słynnej fabryki czeskiej Wichterlego, znane ze swej niezrównanej dobroci.

Separatory duńskie „Tytan-Aleksandra“

modele s 1910 r. Najnowszy i najbardziej udoskonalony typ wirówki ręcznej.

Presę żądać cenników i prospektów. 32038

SKŁAD FABRYCZNY WŁADYSŁAWA GOSTYŃSKIEGO

Poleca w wielkim wyborze po cenach fabrycznych:

- ŁÓŻKA, ŁÓŻECZKA, UMYWALNIE, TOALETY, SZAFKI NOCNE niklowane, mosiężne i żelazne.
- MATERACE druciane i tapic.
- KOŁDRY, PODUSZKI, WÓZKI, WELCYPĘDY, PRYSZNICE, BALJE kąpielowe, MEBLE OGRODOWE, LODOWNIE POKOJOWE, WANNY z PŁECAMI i bez, KŁOZETY, KUBELKI, KONEWKI, KASZETKI do plentędzy, PRASY do kopowania listów, GARNITURY BUKOWE.
- NACZYNNIA KUCHENNE nikielowe, aluminiowe, miedziane i emalowane.
- MASZYNY do kawy i herbaty, SAMOWARY spirytus, i do węgla SBRWISY do OCTU i OLIWY, TABE nikielowe i drewniane, LYZKI, NOŻE, WIDELCE, MASZYNY spirytusowe, FILTRY, MASZYNY do lodów, WYŻYMACZKI MAGLE, PRALNIE „Cała Para“ Johna, KOTŁY i ŻELAZKA, KOMPLETNE wyprawy kuch. GARNITURY PRZED PIBECE.

Cenniki na żądanie gratis. 29422

CIECHOCIŃSKI ZAKŁAD KĄPIELOWO-ZDROJOWY

Jest otwarty od dnia 8 (21) maja do dnia 8 (21) września włącznie. Wody ciechocińskie jedo-bramo-słone szczególnie są pożyteczne w cierpieniach skrofulicznych, reumatycznych i artretycznych, chorobach kręgosłupa i nerwowych, przewlekłych zapaleniach kości, okostnej i stawów, wadliwej lub zwolnionej przemianie materji, otyłości, chronicznych chorobach skórnych, przewlekłych katarach górnego odcinka dróg oddechowych, niektórych cierpieniach żelazkowo-kiszeczkowych, chorobie angielskiej i wielu innych. Zakład posiada 11 źródeł z rozmaita koncentracją solanki od 7% do 1/2% (artezjanskie № 8 do pięta zawierające 1,8 jednostek emanacji radioaktywnej). W Ciechocinku można brać kąpiele: solankowe, borowinowe, kwaso-węglowe, elektryczne, świetlne, łaźnie, tuszówki, inhalacje, oraz zabiegi hydropatyczne. W Warszawie przy ul. Hr. Berga № 2 otwarty sklep dla detalicznej sprzedaży gazowanej solanki do pięta (Ciechocińskie) Kiszeczkowe oraz leczniczego sżlamu, ługu i borowiny, służących do przyrządzania w domu sztucznych Ciechocińskich kąpiel. 28890

SKŁAD WILEŃSKI Towarzystwa Donieckich Hut szklanych POLECA na sezon budowlany ul. Zawalna 24, róg Trockiej, SZYBY DO OKIEN. 28695

Do sprzedania DOMY i działki ZIEMI na Antokolu № 118, u M. SYRWIDA. 29312

8-klasowe Gimnazjum Żeńskie Emilji Lichtarowiczówny z prawami zakładów rząd. dla uczenie w Rydze, Suworowska 14, wejście od Elisabethstr. Egzamin wstępne 10-19 maja. Nowe uczenie przyjmują się do klas wstępnych (taż i chłopców). 1-ej -5-ej i do 8-ej klasy. - Przy Zakładzie PENSJONAT. 22088

ŻNIWIARKA WOODA

daje nabywcy 10 rb. dziennie czystego zysku, amortyzuje się przedo w ciągu 2-oh tygodni i zostaje właścicielowi DARMO. 32650

Wiązanka WOODA najmocniejsza, najtrwalsza, najlżej chodzi i zużywa najmniej szpagatu. Oryg. ameryk. szpagat po 8 rb. za pud.

Kosiarki eafostalowe „ADMIRAL“ WOODA. Orygin. ameryk. grabie konne „TIGER“.

Części zapasowe oryginalne WOODA. Wystrzegać się fałszowanych.

Ilustrowane opisy, cenniki, objaśnienia bezpłatnie TOWARZYSTWO AKCYJNE Tadeusz Kowalski i A. Trylski WARSZAWA, Miodowa 4. WILNO, Ś-to Jerska 32.

Ważne dla letników!

Nie zapomnijcie zabrać MAGGI[®] bulion w kostkach.

gdyż umożliwia on i na letniku dobre i smaczne gotowanie. Żądajcie prospektów z receptami do gotowania w każdym sklepie kolonialnym.

Wszędzie do nabycia.

UWADZE

cierpiących na wadę serca, nerwy, podagrę reumatyzm, skrofuly

Sztuczne Nauchejskie wanny kwasowęglowe „ARS“

Najzupelniej zastępują Nauchejm. Wygodne, tanie, dające się zastosować u siebie w domu, w każdej porze roku. Szczegółowa broszura wysyła się bezpl. z Główn. Składu T-wa Handl. aptecz. i perfum. towarami I. B. Segal w Wilnie i Odesie. 24897

Sprzedaj w wszystkich aptekach i składach aptecznych.

KEMMERN

w pobliżu Petersburga, sjarczano-biotny Zakład kąpielowy, 40 wiorat od Rygi. Sezon od 15-go maja do 25-go sierpnia.

Kąpiele sjarczane i białne (wanny iglaste, słone, wyczożajna kwasowęglowe). Przynajnie wysokiego ciśnienia. Inhalacja. Masaż Frykcyj. Kefir. Miejscowość pokryta lasami. Tramwaj elektryczny do brzożów zatoki morskiej. Park olbrzymi. Biblioteka. Czytelnia. Orkiestra symfoniczna pod dyrykcją G. Zaslawskiego. Rozrywki. Życie tanie. Od 10 czerwca do 25 lipca ceny wianien podwyższone. Na dworcu kolejowym mieszkaniowe biuro informacyjne. W sezonie 1911 r. bawilo przeszło 7000 kuracuzów. Szczegółowe informacje i odpowiedzi na pytania lekarzy i chorych wysyła się niezwłocznie na pierwsze żądanie. Dyrektor Zakładu Dr. med. A. Łoziński. 59548

Środek wzmacniający.

Haematogen D-ra Hommela

Radca Tajny Dr. A. Kobylin, Petersburg: „W ciągu kilku tego roku zasłowałem Haematogen 28 pacjentom, cierpiącym na ciężką anemię i skutki przeszły wszelkie oczekiwania, a szczególnie u chorych w młodym i dziecięcym wieku. Skutki te objęły się myślowo w przedkim objawie ogólnego odżywienia i polepszeniu, lecz także i w oczywistej cerze twarzy pacjenta i polepszeniu apetytu. Oprócz tego znajduję, że Haematogen D-ra Hommela jest niezastąpionym środkiem dla osiągnięcia ogólnego odżywienia i rekonwalescentów po ciężkiej i długiej chorobie.“ gorąco zalecany przez 5000 profesorów i lekarzy zarówno zagranicznych jak i krajowych, jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Żądać tylko Haematogen D-ra Hommela i nie brać fałszykatów.

ZACISZE ŚWIĘTEGO MICHAŁA.

Zakład dla inteligencji, będący pod osobistym kierunkiem założycielki Michaliny Despot-Zenowicz w Warszawie, Marszałkowska nr. 35, telefonu 151-95. Przyjmuje do zakładu osoby: wiekowe, paralityków, księży, rekonwalescentów płci obojej i t. p., na stały pobyt i dożywocie, zapewniając najtroskliwszą opiekę duchową, lekarską i pielęgnarską. W maju r. b. zostanie otwarta filja tego zakładu w Brwinowie przy kolei Wiedeńskiej. Godziny przyjęć od 8 do 8-ej. 31351

MAGAZYNY MEBLI B. MOŁODECKIEGO i S-ki

WILNO, ul. Wileńska № 26, vis-à-vis Dobroczyńności i Ś-to Jerski prospekt № 21

Wielki wybór MEBLI po cenach bardzo dostępnych. 28427

WYDAWNICTWO GEBETHNERA I WOLFFA

Antoni Potocki Polska literatura współczesna

Tom I: Kult zbiorowości (1860—1890). Tom II: Kult jednostki (1890—1910)

Pisana z wielkim talentem, żywo i barwnie, książka ta czyta się nie jak suchy traktat naukowy, lecz jak dzieło, stanowiące samo w sobie cenny nabytek literatury pięknej w najlepszym stylu. Odkrywa szerokie horyzonty na rozległe szlaki twórczości literackiej ostatniej doby, pobudza czytelnika do myślenia, — uderza jasnością i przenikliwością sądu, a przedewszystkiem odpowiada palącej potrzebie usystematyzowania i zsumowania naszej twórczości literackiej ostatnich lat pięćdziesięciu.

Cena za 2 tomy rb. 5. Do nabycia we wszystkich księgarniach. 29705

Pastilles de Tamar Indien Grillon

Rozwalnający i odświeżający owoc PRZECIW ZATWARDZENIU

Przyjmuje obstatunki na ODLEWY i różne roboty mechaniczne. Specjalność: instalacja fabryk i zakładów, transmisje, części maszyn młynskich. W zakładzie stale są do nabycia motory napędowe różnych systemów. Wodociągi z pompami własnej konstrukcji. Urządzenia kłariatów konych. — Wykonanie podług wymagań technicznych. 31498

ODLEWNIWA z SUROWCA i MIEDZI „MOTOR“ i ZAKŁAD MECHANICZNY

A. Pinesa i A. Goldmana, Wilno, Tambowska № 10 d. własny, tel. 623. Przyjmuje obstatunki na ODLEWY i różne roboty mechaniczne. Specjalność: instalacja fabryk i zakładów, transmisje, części maszyn młynskich. W zakładzie stale są do nabycia motory napędowe różnych systemów. Wodociągi z pompami własnej konstrukcji. Urządzenia kłariatów konych. — Wykonanie podług wymagań technicznych. 31498

HANDEL PIERNIKOWY i CUKIERNICZY G. STOLBCEWSKIEGO z KIJOWA.

Jarmark Ś-to Jerski, rząd 1-szy № 12. poleca w wielkim wyborze swoje wyroby po cenach bardzo przystępnych. Za dobre wykonanie i gatunek towarów firma nagrodzona złotymi medalami i najlepszymi odzewami. Prosimy Szanowną Publiczność o zwrócenie uwagi na naszą firmę. 32544 Z poważaniem G. STOLBCEWSKI.

DZIESIĘĆ RUBLI DZIENNIE

i więcej może pobożnie zarobić każdy z mniejszych miejscowościach przez przyjęcie łatwej agentury, dla której nie są potrzebne fachowe znajomości. Oferty w niemieckim języku: sub 2 13648 Postfach 191 Stand Genf (Szwajcaria). 31929

DOM 3-piętrowy, murowany, do sprzedania w okolicy просп. Ś-to Jerskiego. Do długu bank potrzebna 25,000 gotówki. Adres dowiedzieć się w Centr. Biurze ogłoszeń „L. i E. Metz i S-ka“ ul. Wielka 33. 26902

ZOPOT (Soboty) Nqwootwórzony elegancko urządony pensjonat polski „Gopłana“, odpowiadający nowoczesnym wymaganiom. Kuchnia wykwintna, potrzebującym dietetyczna. — Warszawa, Mokotowska ul. 65, telef. 160-28, S. Olszewska. 25481

OGŁOSZENIA DROBNE.

Nauka i wychowanie. Buchalter korespondent długoletnia praktyka daje lekcje buchalterji. Wilno, poste-restante, okaziełowi kwitu pocztowego № 1593. 32498

MARJA PUTWIŃSKA Dentysta, przyjmuje od 10-12 i 2-5 walska 15-11.

Gdy kto raz spróbuje, używać będzie stale.

Saratów, 14 stycznia 1898 „Szanowny Panie! Jestem tu bardzo wdzięczna za lekarstwo we wykonanie mojego życzenia i nadesłanie mi „Dentola“.

MARJA ALEKSANDROWNA z niego bardzo zadowolona chwycona przyjemnie i świeżającem uczuciem, dotychczas nienowemu po użyciu tego wyśmienitego środka. Gdy kto raz spróbuje, używać Dentola już stale będzie.

Podpis: Marja Aleksandrowna. „Dentol“ (eliksir, pasta, szerek) jest środkiem do pielęgnacji zębów w wyższym stopniu dezynfekcyjnym i jedynym, który odznacza się przyjemnym zapachem i miłym klimem. Przygotowany podług recepty, zaleconej przez Państwo „Dentol“ niszczy w ustach bakterie, które powodują powstanie choroby zębów, zapobiega i usuwa ból zębów, zapalenie dziąsła, bóle gardła; po kilku dniach życia nadaje zębom oświeżający blask i białość. Niszczy także się na zębach kamień.

Po użyciu „Dentola“ widać się w ustach przez czas dłuższy uczucie bardzo przyjemnej świeżości. Jego zapobiegawcze działanie przeciwko mikrobowi, który muje się w ustach nie trwa niżej 24 godzin. „Dentol“ przyłożony do ba na kawalku waty, natychmiastowo usuwa najdotkliwszy ból.

„Dentol“ nabywać można we wszystkich większych aptekach i składach perfumeryjnych i kosmetycznych. Główny skład: Dom Lekarski Wilno, ul. Wileńska 19, róg Jacob. Mały flakon wystarcza na 6 miesięcy. Przedstawiciele w Wilnie: „T-wo I. B. Segal“ i „Próżan“.

b) Zaufiarowanie Do sklepu spożywczo-gospodarskiego Goniadź, Grodz. — potrzebna sklepowa obeznana z handlem, wymagająca dobre świadectwo i kaucję. Pożta Goniadź, zarząd sklepu spożywczo-gospodarskiego.

Potrzebny fachowiec, który nie s paracelaj. — Szwanowa materiałna wymagana. Odbiera T-wa Ake. „Działacz“, Trockiej, telef. 1211.

b) Zaufiarowanie Mieszkania.

Letnisko z całym urządzeniem w miejscowości, w której jest las osnowy, rzeka na miejscu, 3 stacje od Wilna, 9 wiorat od kolei. Blizsze szczegóły: 31498

Różne. Mleczarnia „MAHA“ w Olsztynie, oddzielne we wsi świeże sery i jaryzny.

Pemary niwelacje, drogę. Jecmeira przy R. Szwajcarskiej, Kalwaryjska № 5a.

Wedliny wiejskie, basy, polewicie poleca Dom Lekarski Wilno, Ś-to Jerski 7. Wypisy my pocztą, koleją.

Mapa Litwy i Białej Rusi z oznaczeniem miast, miasteczek, osad, większych wsi, parafii, dróg żelaznych, stacji kolejowych, dróg bitych i t. p. Cena 100 rb. 2, podklejanej na płótno 100 rb. 3, przesyłka kop. 50. Dla emigrantów „Kurjera Litewskiego“ przesyłka 20 i kop. 20. Do gub. była w administracji „Kurjera Lit.“, oraz w kolegiatach.

OSTRZEŻENIE DLA KONSUMENTÓW KAKAO VAN HOUTENA.

TYLKO ZE WZGLĘDU NA SWÓJ BEZWARUNKOWO NAJLEPSZY GATUNEK, KAKAO STAREJ FIRMY VAN-HOUTEN ZDOBYŁO WSZECHŚWIATOWY ROZGŁOS.

Tak ogromne powodzenie skłoniło pewne osoby bez skrupułów do postugiwania się ludźmi, noszącymi takie same lub podobne nazwiska, ażeby wprowadzić do handlu kakao w proszku w puszkach blaszanych, opatrzonych etykietami podobnymi na ogół do etykiet prawdziwego Kakao Van-Houtena, a to celem wprowadzenia w bład publiczności.

Dlatego też przy kupowaniu kakao zwracajcie szczególną uwagę na firmę naszą

C. J. Van Houten & Zoon Weesp - Hollande

i na zatwierdzonej przez departament markę fabryczną

PROSIMY WYCIĄĆ! Aby porównać przy kupnie prawdziwego kakao Van-Houtena.

PROSIMY WYCIĄĆ!

PROSIMY WYCIĄĆ! Aby porównać przy kupnie prawdziwego kakao Van-Houtena.